

AVE MARIA

ŠTEV. (No.) 17.

AUGUST 20th, 1921.

LETO (Vol.) XIII.

Romarska cerkev "Marije Tolažnice Žalostnih" v Carey, O.

"AVE MARIA"

Izhaja vsaka drugo soboto—Published every second Saturday by

FRANCISCAN FATHERS

In the interest of the Order of St. Francis.

1852 West 22nd Place

CHICAGO, ILL.

Naročnina \$3.00 na leto.—Subscription Price \$3.00 per year.

Entered as second-class matter Oct. 20, 1919 at the post office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at the special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on October 25, 1919.

IZŠEL JE "KOLEDAR AVE MARIA" za leto 1922

In sicer letos izvanredno hitro, preje kakor kedaj preje, morda je eden izmed prvih koledarjev, ki so izšli za prihodnje leto.

To je velik uspeh našega podjetja, katerega se bodo gotovo zveselili vsi naši prijatelji.

Koledar je skoraj še enkrat tako velik, kakor je bil lani in ga krasi cela vrsta najrazličnejših slik.

Vsebina njegova je izbrana kakor še nikdar preje.

Te dni ga začnemo razpošiljati vsem našim naročnikom.

Upamo, da ga bodo vsi naši naročniki dobili najkasneje tekom štirinajst dni. Kjer imamo lokalnega zastopnika, ga bodo naročniki dobili pri njem.

Kjer ni lokalnega zastopnika, ga bomo počasi, naselbino za naselbino pošiljali vsakemu naročniku posebej.

Naročniki naj pazijo na to-le: da ga dobe letos VSI naročniki "Ave Maria", kajti plačajo zanj s povišano naročnino. To pa radi tega, ker s tem zmanjšamo delo zastopnikom in sebi. Za letošnje leto je za to naročnina na list "Ave Maria" s Koledarjem \$3.00.

Kedor bi ne bil toliko plačal, naj doplača sedaj, ko bode dobil koledar. Zanj velja Koledar samo 50c.

Za nenaročnike, ki ga kupijo, stane letos 60c, ker je skoraj še enkrat tako velik kakor je bil lani, in bode toraj poštnina toliko več stala.

Sedaj pa, rojaki, pridno sezite po tej krasni knjigi! V ponos in veselje bo vsem katoliškim Slovencem v Ameriki! — Stalo nas je to delo res veliko truda, in veliko finančnih žrttev. Vendar smo vse storili z veseljem, da pokažemo naše priznanje prijateljem in dobrotnikom dobrega katoliškega tiska, da njih sodelovanje ni bilo zastonj.

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS.

DR. JAMES W. MALLY

EDINI SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

6127 St. Clair Avenue CLEVELAND, O.

Randolf: 3711.

Severova zdravila vzdržejo
zdravje v družinah.

Beseda ženskam.

Nikar ne tehtajte svojega zdravja z zanemarjenjem tistih nerednosti in oslabelosti, ki povzročajo toliko trpljenja. Dobite od svojega lekarja

Severa's Regulator

(Sever's Regulator). Ta regulator je blazilno delujoča tonika in zdravilo. Priporočljiv je za popravo tistih posebnih oslabelosti in neredov, ki so jim podvržene ženske. Cena \$1.25.

Na prodaj po vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ŠTEV. (No.) 17.

AUGUST 20th, 1921.

LETO (VOL.) XIII.

Naročnina za celo leto s koledarjem za Ameriko \$3.00. Za Evropo \$3.50.
Naročnina za pol leta za Ameriko \$1.50

List v obrambo sv. vere med ameriškimi Slovenci.

Kam bo šel otrok v šolo?

H. B.
(Dalje).

Ali v publično? Mogoče. Po postavi imajo stariši zajamčeno prostost izbirati mej brezversko publično in versko farno šolo. A ta prostost jim je le po tukajšnji državi, nikakor pa ne po naravni in božji postavi zajamčena. Po tej višji, naravno-božji postavi, otrok, bodi katerega koli veroizpovedanja, nikakor ne spada v brezversko publično šolo. Če ga stariši kljub temu pošljejo v njo, se jim pred svetno oblastjo ne bo treba zagovarjati, da, morda bodo pred njo veljali še za bolj amerikanizirane, to da pred Bogom jih bo čakal enkrat velik račun.

Zakaj? Zato ker so publične šole slabe? Tega nočem in ne smem kar tako na splošno trditi. S tem bi bilo malo preveč povedano. Bolje in bolj pravično se izrazim, če pravim, da so nepopolne. To kar se v njih otroku v smislu šolskih predpisov da, je v splošnem dobro, lahko rečemo, da prav dobro in v toliko so publične šole dobre. Samo vsega se mu v njih ne da, kar bi se mu moralo in v toliko so pomanjkljive, če nočemo reči slabe.

Otrok ima glavo in srce. Oba sta kakor sveže gredice, ki kar drhte po žlahtnem semenu, da mu obude speče življenje in se okrase s cvetjem, kakor nevesta

za poročni dan. Ker Bog in narava ne dajeta nič zastoj, kakor pravijo modroslovci, je zakon narave in volja božja ta, da deloma otrok sam, kolikor pač more, deloma njegovi vzgojitelji te gredice skrbno posejejo s plemenitim semenom, mu pridno prilivajo, skrbno plevajo, da mlade rasti plevel ne zaduši, ter tako vzgoje lepo dišeče cvetje. Publična šola je v tem oziru le enostranska vrtnarica. Ona neguje le eno otrokovo gredico-glavo, pa še te ne cele. Le pogledajte v učni program publične šole. Kaj ona zahteva, kaj se prizadeva otroku vtepati? Računstvo, branje, pisanje, zemljepisje itd. Vse to spada neposredno v področje glave, razuma in drugih pomožnih-zmožnosti. A v področje glave, razuma spadajo tudi naravne in nadnaravne umske čednosti, tako vera kot naravna in nadnaravna čednost. Ali pozna publična šola vero, naravno ali nadnaravno? Ali ju goji? Ne. O Bogu, o veri ona ne ve nič, noče vedeti, ker hoče biti brezbožna. Toraj ona niti otrokovi glavi ne da vsega, kar bi ji kot namestnica starišev že po naravnem pravu morala dati.

Ne trdim, da je tega kriva sama, oziroma njene učne moči. One dele porcije kakoršne in kolikoršne predpiše državni šolski program. Država se kot taka sma-

tra za brezbožno, zato je brezbožen tudi njen šolski program. Sicer je pa to naziranje, ki danes v Ameriki prevladuje in se po publičnih šolah izpeljuje, docela zmotno. Dasi je namen države skrbeti le za časno in ne za večno blaginjo državljanov, bi ne ona, ne njene šole ne smele biti brezbožne in brezverske. Vera, že naravna, še bolj seveda nadnaravna, je prvovrsten državnotvorni element. Ona bolj kot vse drugo pospešuje tudi časno blaginjo. In s tega stališča spada v okvir državne brige in nege. Država, ki o Bogu in veri noče ničesar vedeti je zavrgla eno najboljših sredstev v dosegu svojega namena, časne blaginje.

Graditelji ameriške neodvisnosti niso bili mej temi nespametnimi, dasi bi jih naši protiverski krčaci in puhloglavci radi po vsej sili spravili v svoj zbor. Oni kot taki, ki imajo dati ustavo državi nešteti vreskih ločin, se pri tem niso ozirali na nobeno izmed obstoječih veroizpovedanj, niso pa hoteli izključiti ne iz ustave ne iz šol v smislu ustave Boga, ki je vsem verskim izpovedanjem skupen. Bog, v kolikor je dostopen naravnemu razumu, in naravna vera vanj, ni proti, ampak v smislu ameriške ustave in kot takega bi ga morala v smislu iste ustave poznati tudi publična šola, ter gojiti naravno vero in naravno ljubezen do njega.

V resnici so pa današnje ameriške publične šole popolnoma brezbožne in brezverske. Kot take tedaj ne dajo niti otrokovi glavi tega, kar bi ji po naravni in božji postavi, ter v duhu ameriške ustave morale dati. Pa recimo, da bi se lepega dne v duhu ustave preustrojile in postale verske. Tudi v tem slučaju bi mu ne mogle dati tiste verske izobrazbe, kakor jo razna verska izpovedanja od svoje mladine zahtevajo, ker to bi bilo zopet proti ustavi. Publične šole tedaj v nobenem slučaju ne dajo otrokovi glavi tega, kar bi ji po naravno-božji postavi morale dati. In če bi mu dale, bi bile kljub temu pomanjkljive.

Kakor rečeno ima otrok dve gredici, ki jih mora sam in jih morajo njegovi vzgojitelji, stariši ter njih namestnica šola, posejati in zasaditi, glavo in srce. Gredico srca pusti publična šola popolnoma zanemarjeno. In vendar je prav za prav ona prva. Človeka se v prvi vrsti meri in tehta po tem, kakšen je, dober ali slab, ne po tem koliko in kaj vse zna. Vsak ima raj dobrega plemenitega analfabeta, ki ne pozna nobene črke, kakor pa štirikratnega doktorja lumpa. Za to pa, da bi bil človek dober, moralno dobrega in plemenitega srca, se moderna od vere in Cerkve osamosvojena šola malo, publična sploh nič ne briga. Državne šole so povsod bolj učilnice kot vzgojilnice, še tam, kjer verskega pouka še niso izbacili iz njih, ki imajo tedaj vsaj še enega učitelja in vzgojitelja-duhovnika. Kjer je pa duhovniku zabranjena pot v šolo, kakor mu je v ameriško publično in kjer se verski pouk sploh ne daje, tam o kaki celotni vzgoji še govora ne more biti.

V najboljšem slučaju se v takih šolah srčna omika otrok njim samim in domu prepušča. Če je otrok sam

dobrega duha in ima dobre stariše, ki ta nedostatek publične šole s pametno naravno-versko vzgojo dopolnijo, se enostranost publične šole še ne maščuje tako britko nad njim, stariši in družbo. Ako pa še stariši to zanemarijo, kar se spričo njih moderne brezbriznosti kaj rado in žalibog le prepogosto zgodi, se ne smemo čuditi splošni tožbi o zgodnji moralni pokvarjenosti in propadlosti mladine. Glavni krivec ni sama, ampak zanižani dom in naravno-versko brezbrizna publična šola, ki jim ni vzgojila volje niti dala v roko mogočne opore vere, ki bi jo ob času viharjev držala na površju.

A le v najboljšem slučaju zapuščajo otroci publične šole s praznimi srci, Bog vedi v kolikih slučajih pa z zastrupljenimi. Lahko je reči, da so publične šole brezverske, ne za njo ne proti njej, ampak brezbrizno mimo nje. Ali je pa vedno tudi v praksi in v resnici tako? Jaz bi dejal, da dvomim, če ne bi imel pred seboj verodostojne priče, ki mi pravi, da v resnici pogosto ni tako. Pred seboj imam sodbo katoliške učiteljice na publični in o publični šoli. Ona piše: "Učni program publične šole sam na sebi ni slab. A h temu pridejo okoliščine, ki delajo to šolo katoliškim otrokom zelo nevarno. Učni program še ni šola, lepo šolsko poslopje tudi ne. Je treba še učencev in učiteljev. Država predpisuje učni načrt, toda čez osebno mišljenje učencev in učiteljev nima oblasti. Tam sede, pisano zmešani, otroci zagrizenih protestantov, porogljivih judov in oholih bogotajcev. Ali bi ti hotel posaditi svojega otroka mej nje, da bi jim bil za tarčo trpkega zaničevanja. Morda meniš, da se kaj takega ne dogaja. O pa še kolikokrat. Verjemi mi, prijatelj, da sem velikokrat slišala tozadevne pritožbe od katoliških otrok. In učitelji? Oni so pogosto naravnost bogotajci in apostoli socializma. V podeželskih šolah sicer bolj redki, tem več pa po mestih in mestecih, kjer graduiranci raznih kolegijev in vseučilištniki zasedajo učiteljska mesta po publičnih šolah. Pri njih se jasno opaža, da čem več izobrazbe, tem manj morale. Sicer država noče, da bi učiteljstvo napadalo vero, a jo vendar. Ta učiteljica govori o sv. pismu kot o pripovedkah, ki jih danes noben omikan človek več ne verjame. Ona razlaga svetovno zgodovino popolnoma v protestantovskem duhu in se mi s tem še baha: Jaz vedno posebno povdarjam protestantizem. Tretji, mladi vseučilištnik, razlaga svojemu razredu, da se je človek razvil iz opice in se norčuje iz sv. pisma".

Tako se pogosto na publičnih šolah, dasi proti predpisom, zastrupljajo glave otrok z usodnimi zmotami, ki jim jih je pozneje težko izbiti. Pa če se to tudi posreči, nekaj jim navadno vedno ostane. Njih vera ni nikoli tako trdna, kakor bi morala biti, nek dvom jo neprestano kakor črv razjeda, ker se je že v cvetu mladosti zajedel vanjo. Toda niso samo otroške glavice po publičnih šolah v nevarnosti zastrupljenja, ampak tudi njih nedolžna srca. Naj nam tudi to potrdi omenjena učiteljica. Tako-le pravi: "Poleg tega obstoja še druga resna nevarnost v "social doings" (družabno obnašanje),

menim plese in partije, ki se v teh šolah zvečer pogosto obdržavajo. Jaz lahko izpričam, da se plesi, kakor zloglasni "tango" in podobni v šolskih prostorih prirejajo. Na advent in post se ne jemlje nikakega ozira. Katoliške učence se počasti s kakim častnim mestom v pripravljavnem odboru, kar je seveda zanje nekaj laskavega. Da, na pepelnico se je vprizorila neka taka partija s plesom, ki so se je vdeležili tudi katoliški učenci, celo taki, ki so bili zjutraj pri sv. maši. In še druga nevarnost je, njih berivo je zelo materijalistično pobarvano, ter vsaj prikrito večkrat nemoralno. Cenzure ni nobene. Največja umazanarija, ki jo prinese kak dnevni časopis leži vsem dostopna na bralni mizi. Še več nevarnosti bi lahko navedla, a jih hočem zamolčati".

Nalašč sem dal besedo učiteljici, da izreče na podlagi svoje dolgoletne skušnje sodbo in obsodbo publiknih šol z nраво-verskega stališča, da ne bi morda kdo mislil, češ da iz kakih agitatoričnih namenov za verske šole, publikne prečrno slikam. Ni ona edina, ki jih je s tega stališča obsodila. Po raznem vzgojnem časopisju se zopet in zopet oglasi kak trezno misleč veččak na vzgojnem polju, ki zasledujoč sadove publiknih šol, resnici na ljubo očitno prizna: "The Public School is a failure, publična šola je bankrotna".

Stariši! Ali ni prošnja vaših otrok: Ata, mama

lačen sem, dajte mi kruh! oster meč za vaše očetovsko-materinsko srce, če ga nimate? Tako skrbite za želodce vaših malih, raje sami stradate, kakor da bi pustili nje. A kaj je več, želodec ali srce? Odgovor mislim, da si lahko prihranim. Glejte, nedolžna, že naravno po Bogu koprneča srca vaših malčkov vaš prosijo: Ata, mama kruha resnice in ljubezni. In vi jih hočete poslati v publično šolo, kjer v najboljšem slučaju ne dobe nič, v najslabšem pa mesto njega kamen in škorpion, ki jim lahko za celo življenje srce zastrupi? E taki stariši, taka oče in mati, ki imata na razpolago katoliško šolo, pa svoje male kljub temu pošiljata v publično šolo, ne zaslužita sladkega imena ata, mama. Po pravici je papež Leon XIII. v svojem apostolskem pismu l. 1874 dejal in določil: "Stariši, ki v svoji krutosti do duše lastnega otroka, tega pustijo ali celo silijo v brezversko šolo, s tem zakrivijo največje hudodelstvo. Dokler ne vzamejo otrok iz take šole, so nevedni prejemati zakramente sv. cerkve in se jim jih mora radi tega odreči".

Toraj stariši, ako hočete biti v resnici in ne samo po imenu katoliški in ako vam je kaj za vašo in vaših otrok dušo, potem mora biti za vas na vprašanje: Ali bo šel otrok v publično šolo? samo eden najodločnejši odgovor: Ne, na noben način!

M. Elizabeta:

Moje zavetje.

Kakor išče roža solnce,
moje išče te oko,
vem, Marija, da pri tebi
prošnje glas zastonj ne bo.

Ti mogočna, ti edina,
vsem otrla si solze,
boš li prvemu zdaj meni
zaklenila ti srce?

Glej, sedaj je skrajna sila,
Mati, o pomagaj koj,
reši me in v vekov veke
hvalo pel otrok bo tvoj.

TVOJ NEDELJSKI TOVARIS.

Piše Rev. J. C. Smoley.

PETNAJSTA NEDELJA PO BIN-KOŠTIH.

In mrlič je sedel in začel govoriti. — Luk. 7, 15.

Na poti v mesto Najm je Kristus Gospod srečal mrtvaški spreved. — Nesli so mrliča, edinega sina njegove matere in ta je bila vdova, in ž njo je bilo veliko ljudi iz mesta. V srce se je smilila Gospodu mati, obudil ji je v njeno veliko radost sina od mrtvih in ji ga dal nazaj. "In mrlič je sedel", pravi evangelij, "in je začel govoriti". Kaj je, dragi moji, neki govoril? Sv. evangelij nam tega ne pove, niti besedice o tem ne omenja; a prepričan sem, da so pogrebeci z napetostjo poslušali njegove besede. Gotovo je bil govor tega, ki je umrl, zanimiv!

Prijatelji, nam ni treba hoditi v Najm, da bi slišali govoriti tega, ki je umrl. Tudi pri nas umirajo ljudje, tudi pri nas govorijo ti, ki so umrli. Ne vstajajo sicer od mrtvih, kakor najmski mladenič, njihova usta so nema. Toda na duhoven način prav lahko slišimo, kaj nam govore.

Kaj se zgodi s človekom, ko umrje? Telo je mrtvo, duša pa vstopi skozi vrata večnosti v novo, večno življenje. Pri teh vratih stoji Kristus, da bo sodil. "Usojeno je človeku umreti, in potem je sodba", pravi sv. Pavel. Kaj pač reče mrtvi, ko pride pred sodnji stol božji? Gotovo to, kar je klical trepetaje pred sodbo božjo kralj David: "Miserere mei, Deus secundum magnam misericordiam tuam — usmili se me, o Gospod, v svojem velikem usmiljenju! Da, miserere mei Deus — usmili se me, o Bog! Dosedaj sem živel na svetu, a za te, o Gospod se na svetu nisem brigal. Zanašal sem se na svoje sile, in svojo moč, da ne bom še umrl. Verjel sem besedam

brezvercev, da je s smrtjo vsega konec, da ni nikake sodbe po smrti. Bil sem kakor trst, ki ga je veter gibal sem in tja — sedaj, o Gospod, stojim tu pred teboj brez moči, edino le za tvoje usmiljenje te morem prositi: Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam!

Tako bi nam govoril mrlič, ko bi mogel govoriti. Ne slišimo sicer njegovih besed, nekaj pa slišimo vendar le: slišimo mrtvaški zvon, ki nam javlja, da je odšel zopet nekdo v večnost. Ta mrtvaški zvon nas opominja, da bi molili za tega, ki je ravnokar umrl, da bi mu bil Bog milostljiv sodnik. Miserere ipsius Deus secundum magnam misericordiam tuam — imej usmiljenje z njim, o Bog, v svojem neskončnem usmiljenju!

To bi bile besede mrliča v trenutku smrti.

Pokopljejo ga, polože v grob k počitku. In iz groba nam zopet govori: De profundis clamavi ad Te, Domine — Iz globočin kličem k Tebi, o Gospod! Kaj bi nam le ti govorili, ki so v grobeh, ko bi mogli oživeti vsaj za trenutek?

Premislimo najprej, kaj se s človekom pri sodbi zgodi. Sojen je... Kam pride? Trije kraji so v večnosti: nebesa, pekel in vice. Kam le je bil ranjki obsojen? Težko je to povedati. Ne poznamo sodb božjih! Le splošno lahko o tem govorimo, in tu lahko rečemo: V nebesa pač le malokdo pride takoj po smrti. To nam priča Gospod sam: "Ozka so vrata, ki peljejo v življenje; in malo jih je, ki jih najdejo". In naš razum nam ravno to potrjuje. Kdo bi mogel trditi o sebi, da je tako svet in čist, da pojde takoj po smrti v nebo? V nebo jih pojde po smrti malo — toda morda

mnogo v pekel? Kdo bi mogel to trditi? Groza nas je o tem govoriti. Mnogo jih pride v vice, omakeževani še z malimi grehi so stopili v večnost, in tu v vicah se čistijo, tu trpe. Ti bodo rešeni, kakor pravi apostol Pavel, "kakor skozi ogenj". In tem lahko pomagamo. In za to pomoč nas ti, ki so v grobeh, prosijo. Govore nam s sličnimi besedami, kakor je prosil pobožni Job svoje prijatelje: "Usmiliti se me, usmiliti se me, vsaj vi, prijatelji moji!" Dragi mi, ne preslišimo tega prosečega glasu. Mi kaj lahko poplačamo dolg, ki ga imajo še ti pri Bogu: mi lahko za nje molimo, lahko dajemo za nje miloščino, lahko darujemo za nje sv. maše.

Kaj bi nam mrtvi v grobeh, ko bi vsaj za trenutek mogli vstati, še povedali? Gotovo marsikaj, kar bi nam bilo v tolažbo, marsikaj, kar bi nas strašilo. Rekli bi morda to, kar je Kristus sam rekel zbranim množicam: "Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?" Kaj pomaga mrtvemu vse to, kar si je nakopičil na svetu? Kaj mu pomaga vse njegovo premoženje, kaj njegova čast in slava? Nič! Vse to mu morda dušo le obtežuje. "Nabirajte si!" je rekel Gospod, "zakladov za nebo". — V trgu Kamen na Češkem je grobni napis viteza Malovca od Malovic. Napis si je brzkone sestavil sam. Glasi se: "Čitatelj, kdo sem jaz? Prah in pepel. Kaj sem bil? Visokorodni vitez Krištof Malovec od Malovic... Moja dedščina sedaj so — črvi. Bil sem cesarski svetnik; proti smrti si nisem znal pomagati. Bil sem sodnik, a božji sodbi nisem ušel. Kar sem danes jaz, boš jutri ti! Vzdihni vsaj in reci: "Večni pokoj daj mu, o Go-

spod!" — Dragi moji, to bi lahko rekel vsak mrlič o sebi: Bil sem to in to, imel sem to in ono, — sedaj nimam nič, sedaj nisem nič, ostalo mi je le to, kar sem storil za dušo.

Prijatelji, tako bi lahko govoril vsak mrlič na naših pokopališčih, ko bi mogel, kakor najmski mladenič, vstati in govoriti. Toda ni potreba, da bi mrlič vstajali in govorili. Vsakemu lahko rečemo:

"Mrlič, ne vstajaj a spavaj!

V božji ljubezni, v miru počivaj!"

Mrlič ne vstajaj a spavaj! Mi vemo, kaj bi nam povedal, ko bi mogel govoriti; prosil bi nas pomoči in resnično, mi ti hočemo pomagati z večjo gorečnostjo, kakor smo to delali do sedaj: Vsaj si naš oče, naša mati, naš brat, naša sestra! Ko bi nam govoril besede v naše svarilo, to svarilo ne bo ostalo brez vspeha. Poslušali bomo tvoj svarilen glas, da bomo ob naši smrti slišali milostno sodbo našega Sodnika, da bomo v večnosti lahko ponavljali besede, katere bo molil duhoven ob našem pogrebu: "Benedictus Dominus Deus Israel — Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in storil odrešenje svojemu, ljudstvu." Amen.

ŠESTNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

In so ga opazovali.

—Luk. 14, 1.

Kristus Gospod je šel na povabilo nekega poglavarja farizejev v soboto kruh jest. Farizej pa ni povabil samo Gospoda, ampak povabil je še druge farizeje, ker sv. evangelij pravi o njih: "Oni pa so ga opazovali".

Čemu pač so ga opazovali? Odgovor je lahek. Opazovali so ga iz zlobnega namena, radi bi našli na njem kaj, kar bi mu mogli predbacivati, češ, da ruši zakon. Zato so mu pripeljali vodeničnega človeka, da bi ga ozdravil. Mislili so: Če ga ozdravi, ga bomo tožili, da je kršil praznik (bila je namreč sobota); ako ga pa ne ozdravi, bomo pa rekli ljudstvu: Glejte ga nobene-ga usmiljenja nima z reveži!

Kaka hinavščina! Ko bi bili opazovali Krista s pravim namenom, kako krasen zgled bi jim bil.

Prijatelji! Jako koristno je, če opazujemo Krista; a ne samo njega, opazujemo tudi bližnjega in samega sebe. Opazovanje Krista nas bo naredilo pobožne, opazovanje bližnjega previdne in opazovanje samega sebe ponižne.

1.—Opazujmo Kristusa!

Gospod sam nas vspodbuja k temu: "Učite se od mene!" (Mat. 11, 29.) in "Zgled sem vam dal" (Jan. 13, 15.) Pazimo vedno, kaj je delal on, da se bomo po njegovem zgledu ravnali.

Opazujmo ga, kako je molil. Kako pogosto in kako goreče in po nižno! Cele noči je prebil v molitvi. Poglejmo ga v vrtu getzemanskem: "Padel je na svoj obraz in je molil in rekel: Oče moj!" (Mat. 26, 39). Kako ponižna molitev! Nas li ne vspodbuja ta Kristova molitev, da bi tudi mi pogosto in ponižno molili?

Opazujmo ga, kako je živel. Ne prestando je delal. V mladih letih je pomagal pri delu svojemu redniku, sv. Jožefu; ko je bil pa 30 let star, začel je delo, vsled katerega je prišel na svet: pričel je oznanjati besedo božjo. Kot človek je bil podvržen vsem človeškim potrebam; toda bil je zmeren v vsem. Nas li ta zmernost Gospodova ne vspodbuja k zmernosti v jedi in pijači?

Opazujmo ga, kako se je obnašal proti ljudem. Komur je le mogel, je storil kaj dobrega. S kako ljubeznijo se je zavzel teh, ki so padli; molil je za svoje sovražnike. Nas li ne vspodbuja to, da bi tako ravnali tudi mi? Da bi se ne povzdigovali nad nikomur, da bi bili ljubeznivi proti vsakemu, da bi svojim sovražnikom odpuščali in jim povračali hudo z dobrim?

Opazujmo Kristusa, kako je trpel. Poglejmo ga na vrtu getzemanskem, kako poti krvavi pot. Duša njegova je žalostna do smrti. Poglejmo ga, kako zbičan in s trnjem kronan nese težki križ na goro Golgota, ka-

ko pod težo križa trikrat pade. Poglejmo ga, kako v groznih bolečinah umira — za naše grehe! Je li mogoče, da vse to gledamo in še nadalje grešimo?

Kako koristno je za nas, ako opazujemo Jezusa! Postali bomo pobožni in čisti.

2.—Opazujmo bližnjega odkritosrčno!

"Odkritosrčno", pravim. Ne, da bi iskali na njem napak, da bi se mu morda posmehovali. To bi bilo farizejsko, in veljale bi nam Gospodove besede: "Kaj pa vidiš pezdír v očesu svojega brata, bruna pa, ki je v tvojem očesu, ne vidiš! Hinavec . . ." (Luk. 6, 41.)

Opazujmo bližnjega z dobrim namenom; njegove dobre lastnosti posnemajmo; slabe naj nam bodo v svarilo, da se jih bomo varovali. V vsakem stanu najdemo dobre in hudobne, povsod najdemo pšenico in ljuliko.

Dobre posnemajmo! Ne najdemo li med zakonskimi take, ki žive v miru in ljubezni, ki so si zakonsko zvestobo in ljubezen ohranili? Take naj posnemajo zakonski, kako morajo v zakonu živeti! Ne najdemo li med stariši skrbne stariše, ki skrbje z vso vnemo za krščansko vzgojo svojih otrok? Ne najdemo li med možmi takih, ki se ne boje očitno spoznavati svoje vere in jo pred napadi braniti? Take može naj posnemajo drugi možje!

Slabe lastnosti naj nam bodo pa v svarilo! V svarilo naj nam je Judež Iškarijot, ki je za 30 srebernikov izdal Gospoda in žalostno končal. V svarilo naj nam bodo brezverci, ki se bogokletno norčujejo iz Boga in vere. V svarilo naj nam bo nezmernež, lakomnež, goljuf, ki je pripravil bližnjega ob premoženje. Naj nam bodo v svarilo vsi, pri katerih opazimo slabe lastnosti.

Če bomo bližnjega s takim namenom opazovali, imeli bomo od tega korist. Od vsakega se lahko kaj naučimo; postali bomo s časom previdni.

3.—Opazujmo samega sebe!

Postali bomo s časom ponižni. — "Kdor se povišuje, bo ponižan", pravi Gospod v današnjem evangeliju. Pove nam to v svarilo, kaže nam pa tudi, kako grd greh je napuh. In vendar — kako greše ljudje z napuhom ne le proti bližnjemu, marveč tudi proti Bogu!

Imamo kako zdravilo proti tej bolezni? Imamo. Samo pomislimo, kaj smo in kakšni smo.

Kaj smo? Ljudje smo: uboge,

revne, slabe, raznovrstnim nadlogam podvržene stvari. V primeri z Bogom smo prazen NIČ! Premišljujemo to resnico pogosto, in tako premišljevanje nas bo pripeljalo k ponižnosti.

Kakšni smo? Grešniki smo. Kdo ni nikdar grešil? Kdo ni še nikoli padel? In če pogleda in se ozre človek na svoje minule in na svoje sedanje napake, pač nima nikakega vzroka, da bi se nad drugimi povzdigoval. Tako premišljevanje in

spoznavanje samega sebe nas bo napravilo ponižne pred Bogom in pred ljudmi.

Dragi moji! Opazujte Gospoda, bližnjega in samega sebe prav pogosto! Opazovanje Gospoda nas bo napravilo pobožne, opazovanje bližnjega previdne, opazovanje samega sebe ponižne. In tako nam bo Bog dal milost, da bomo po poti kreposti in čednosti korakali proti nebeški domovini. Amen.

Spomini iz prvega slovenskega romanja v Ameriki.

Poročevavec.

Malo predrzna je bila misel, prirediti v Ameriki skupno slovensko romanje, da bi imelo vseh. In ko

smo se je lotili, smo se je res ustrašili. Poglejmo samo v naše prežalostne verske in socialne razmere.

Naše ljudstvo je v veliki večini zastrupljeno s protiverskim duhom in protiverskimi nauki. Na božjo pot? Ha! — Ali se ne bo prezirljivo posmehtil vsakdo, kedor bo čul? Saj se "ameriški Slovenci vendar vsi v nasprotnem taboru", vsaj nasprotui listi to trdijo.

Vendar, kedor ničesar ne poskusi, ničesar ne doseže. Med nami treba veliko poskusiti, da se malo doseže. To smo mislili in rekli in se slednjič odločili, da bomo še to poskusili. Po Mariji nazaj k Jezusu! Zberimo se večkrat pri Materi. Mati nas bo pa pripeljala k Jezusu nazaj.

In tako smo razpisali to naše prvo slovensko romanje.

Tam blizu Toledo, nekako 150 milj od Clevelandu proti zapadu, sredi države Ohio, leži malo mestece, prazaprav farmerska večja naselbina. To malo mestece si je Mati izvolila za eden izmed svojih domov, kjer bode sprejemala svoje objokane otroke v dolini solza, poslušala njih prošnje in delila posebne milosti. Že nekako petdeset let je tega, kar se je tam začela božja pot. Ni prostora, da bi popisali vso zgodovino te božje poti. Prihranili smo to za kako drugo bolj pripravno priliko. Tam je stala dol-

ga leta mala preprosta lesena cerkvica, posvečena Mariji "Tolažnici Žalostnih". Cerkvico so oskrbovali č. očetje frančiškani reda Minoritov ali konventualov, ali kakor jim splošno po Ameriki pravijo — črni frančiškani, ker nosijo mesto rjave črno obleko.

Že leta nazaj se ponavljajo tukaj čudovita uslišanja iz ozdravljenja. — Že leta nazaj se zato od blizu in daleč shajajo verni katoličani, da potujejo svoji nebeški materi Mariji svoje gorje, svoje križe in svoje težave.

Zadnja leta pa je začela tamnožica vernih Marijinih častilcev naraščati, tako da pride sedaj vsako leto veliko tisočev romarjev v Carey, O.

Cerkvica je postajala od leta do leta veliko premajhna. Tudi je bilo delo težavno v tako malem mestecu najti dovolj prenočišča za toliko tujcev.

Zato je že prejšnji g. župnik sklenil in tudi začel zidati novo cerkev.

Sedaj je cerkev že dozidana. Prvič je bila služba božja v nedeljo, 14. avgusta, ko smo bili Slovenci tam. Cerkvene stene so se vse gole in se vidi samo še le opeka. Vse je bilo samo za silo pripravljeno, da so mogle biti službe božje v obeh cerkvah, spodaj in zgoraj.

Sedanji g. župnik P. Alojzij O. M. C. je posebno navdušen Marijin častilec in navdušen pospeševatelj te božje poti. S posebno ljubeznijo in navdušenjem se je lotil dela, da odpomore raznim nedostatom in da poveča božjo pot.

Sezidal je poleg cerkve krasno hišo, kjer najde precej romarjev prenočišča, ako ostanejo za več dni tam. Č. sestre frančiškanke so upravnice te hiše.

Tudi Slovenci so že več let posamezno zahajali sem na to božjo pot in iskali pri Mariji pomoči in zdravlja. Toda splošno pa ta božja pot med nami Slovenci ni bila posebno znana.

Ko smo pa premišljevali, kaj bi priredili, da bi pospešili med našimi

rojaki nekdanjo ljubezen in zaupanje do Marije, kajti dokler ne bomo nazaj vzljubili Marije tudi k Jezusu ne bomo prišli, po Mariji je edina pot k Jezusu, smo pa mislili, dajmo Slovencem nazaj mater, da ne bodo nesrečne zapuščene sirote, pa bode vse drugo sama Mati storila. Sv. Avguštin je imel skrbno mater, ko se je zgubil in zašel na slaba pota. Dobra mati je pa naredila iz njega iz krivoverca in slabega mladeniča velikega škofa in cerkvenega učenika. Tako treba tudi ameriškim Slovencem pokazati pot nazaj k Materi, pa bo vse drugo dobro prišlo samo po sebi. Kaj, ko bi poskusili zbrati vse one, ki še ljubijo Marijo in jih peljati kot zastopnike prosit Mater varstva in pomoči še za ostale?

Da, poskusili smo in ni nam žal!

Pričakovali smo za prvič kakih sto oseb. Kako smo pa bili presenečeni, ko se je priglasilo takoj prve dni nad dvesto oseb in sicer ne samo iz bližnjega Clevelanda, temveč tudi doli iz daljnega juga, Bridgeporta, O., Pittsburgha, potem iz Jolieta, La Salle in Chicage.

Toda ko smo videli v Carey, O., nad 500 skoraj 600 ljudi zbranih in ko smo videli popoldne prihajati še vedno nove romarje, smo bili veseli, kajti uspeh je bil velik.

* * *

In v resnici smo bili vsi, ki smo se tega romanja udeležili veseli. Na obrazih vseh si videl samo eno: veselje in zadovoljnost. Da, zdelo se nam je, kakor bi videli otroke, ki so se po dolgem času zopet zbrali doma v hišici očetovi okrog ljubljene Matere.

V soboto popoldne je bilo že več ljudi tam, ki so opravili sv. spoved. Zvečer jih je prišlo še več.

Kakor celo osmino pred praznikom Velikega Šmarna, tako je bila tudi ta dan zvečer ob pol osmih velikanska procesija s prižganimi svečami zunaj po mestnih ulicah. Nekaj čarobnega je bil ta prizor! Kedor je to enkrat videl, ne bo tega pozabil tako hitro. Za Marijino in ameriško zastavo so se najprej uvrsti-

li šolski otroci. Za njimi so šle č. sestre, ki so prepevale ob spremljevanju gosel Marijine pesmi. Za njimi je šla duhovščina. Procesijo je vodil Rev. Kazimir Zakrajšek ob asistenci 16 duhovnikov. Za duhovščino se je pa razvrstila velikanska, gotovo do tri tisoč broječa procesija. Vsak udeleženec je imel gorečo svečo v roki. Vse je molilo in prepevalo in sicer vsak v svojem jeziku. Večerni vetrič je lahko pililjal. Iz zvonika je pel svoj večerni "ave" edini zvon, ki ga do sedaj cerkev ima, in spremljal procesijo. Glasovi pesmi in molitev so lepo odmevali v večernem mraku. Tu si čul Slovake prepevati in moliti svoje molitve. Kako lepo je bilo to! Slovaki molijo vse svoje molitve lepo skupno, s presledki, kakor redovniki v koru. Njih pesmi so bolj otožne in brez vsake melodije. Poleg njih si čul Poljake enako! Za njimi Mažare, za njimi Nemce, za njimi Rusine in tako dalje. Najrazličnejše narodnosti, iz najrazličnejših krajev. Vendar vse je šlo samo v en kraj — k Materi Mariji, vsem je odmevalo na usnicah samo eno ime: Marija. Vse je vodila samo ena misel: Mariji Materi se priporočiti. Tu v procesiji si videl vozičke, na katerih so peljali bolnike pohablence, ki so prišli sem prosit Mater ljubega zdravlja. Čul si, kako so ti siromaki goreče molili in prosili: "Marija pomagaj mi!" "Marija ozdravi me!" in si večkrat brisali solze iz objokanih oči. Veliko pohablencev je šlo v procesijo s težavo po "birglah". Skratka bila je nekaj čarobnega ta procesija Marijinih otrok.

Ob obeh straneh je stala množice raznih drugovercev, ki so lepo mirno in dostojno gledali cel sprevod. Videli si, kako začudeno so nas gledali, kakor bi nas blagrovali, češ "kako ste srečni, ker imate Mater! Nam jo je vzel Luter in nas naredil sirote".

Po procesiji je bil slovesen blagoslov, pridiga in molitve v doljni cerkvi. Po procesiji se je začelo spovedovati. Slovenski duhovnik je spovedoval do polnoči.

Glavna slovesnost je bila pa drugi dan, 14. avgusta, v nedeljo.

Poseben vlak je imel pripeljati iz Clevelanda nekako 400 Slovencev. Nekaj jih je prišlo z avtomobili. — Nekateri so že ob treh zjutraj odšli iz Clevelanda, da so prišli o pravem času še tja.

Ob deseti uri je bila v zgornji cerkvi za nas Slovence in Slovake skupna velika sveta maša, katero je imel naš vodja romanja.

V svoji slavnostni pridigi nas je pozdravljala prvič zbrane tu v Ameriki pri Mariji. "Ko Vas gledam tukaj zbrane pri Mariji", je rekel, "u- haja mi spomin nazaj v našo daljno slovensko preteklost, v one strašne čase, o katerih so nam naši stari očetje s strahom pripovedovali, o katerih smo mi z grozo poslušali pripovedi, koliko je naš slovenski ratar pretrpel, ko je branil svojo vero in svojo narodnost, pa tudi svoje življenje pred divjimi turškimi navali. Da, grozni so bili časi za naš narod, ko so divji Turki vpadali v deželo in požigali in uničevali slovenske domove, klali ljudstvo, odganjali krepkejšje v strašno turško sužnost, skrunili naša dekleta, kradli naše dečke in jih vodili tja na Turško. Te so poturčili in jih potem dali v prve vrste, da so prihajali v deželo in klali lastne očete in matere lastne, brate in sestre, kot strašni janičarji.

In v teh časih kam je bežal naš ubogi slovenski kmet? Kje je iskal varstva in pomoči?

Kresovi so zagoreli po hribih, zvonovi so začeli biti plat zvona in vse ljudstvo je prestrašeno klicalo: Bežimo! Bežimo! Rešimo se!"

Toda kam?

Da, kam? In bela cerkva. Marijin dom na gričku jih je vabil za svoje močne zidove. Da, tja k nebeški Materi Mariji so pribežali. — Tam so se skrili, tam se zaprli in od tam se borili proti sovražnikom pod Marijinem varstvom. In koliko slovenskih cerkvic po slovenskih gričkih ima v svoji zgodovini popisano, kako so bili na čudovit način rešeni, rešeni samo po posebnem var-

stvu in pomoči Marijini. Od tedaj se je začel med Slovenci klic: "Marija, pomagaj!" tako, da je ta klic postal nekako značilno Marijino pravo ime, pod katero poznamo Slovenci Marijo.

Da, v to strašno dobo mi hiti duh nazaj danes, ko gledam vas, dragi rojaki, ameriški Slovenci, tukaj v tej cerkvi pri Mariji.

In po pravici! Ali niso naše razmere tukaj v Ameriki tako zelo podobne onim? Ali ni tedaj ne tle s n o gorje tako podobno n a š e m u sedanjemu, ki stiska nas ameriške katoliške Slovence?

Da, tudi med nami danes gore kresovi sovraštva proti vsemu, kar je bilo in je slovenskega katoliškega.

Ali niso slovenskega naroda v Ameriki napadli divji sovražniki njegove vere in njegove večne sreče? Da, kakor Turki takrat, tako gredo sedaj ti naši moderni Turki pod znamenjem rdeče barve, rdeče zastave nad nas s smrtnim sovraštvom v srcu do vsega, kar je v zvezi z našo vero. Koliko naših slovenskih družin so že uničili, ker so jim vzeli vero v zakrament svetega zakona! Koliko otročičem so pokradli očete, ker so jih naredili v nesrečne pijance! Koliko slovenskih deklet so oskrunili, ker so jim vzeli vero v Boga, strah pred grehom in jih vrgli v strašno sužnost greha in strasti! Koliko slovenskih mož in fantov, naš narodni ponos in našo čast, so odvedli iz naših cerkva, jih poturčili in jih sedaj kot janičarje pošilja v boj proti lastni veri, proti lastnim materam in očetom, proti vsemu, kar je bilo njih očetu in materi sveto.

Da, kedo ne vidi, kako so naše razmere v Ameriki tako podobne onim.

Kam naj pa sedaj mi bežimo, kje iščeno varstva pred temi sovražniki? O, kje drugje kakor zopet pri Mariji, pri Materi božji, na Marijini božji poti.

Zato, ko Vas gledam danes tukaj, se mi zdi, da gledam prestrašeno še zvesto božjo čredo, ki ste pribežali

sem k Mariji.

O, kako Vas prisrčno pozdravljam! Kot zastopniki celega slovenskega naroda v Ameriki ste, ki ste pribežali k Mariji.

Kajne, vsi smo danes tukaj, da bomo zaupno obrnili svoje oči in svoja srca k Materi in bomo klicali s trdim otroškim zaupanjem v ime-nu vsega slovenskega naroda: "Marija, pomagaj slovenskemu narodu v Ameriki! Pomagaj mu in ga pripelji nazaj! Reši ga strašne hudičeve sužnosti! Reši mu sveto vero! Izgubljene pripelji nazaj!"

Marsikako oko se je porosilo v cerkvi pri tej pobožnosti. Vsem je bilo gorko pri srcu in vsi smo v resnici goreče molili in prosili pomoči Marijo za se in za svoj narod.

Pevsko društvo župnije sv. Vida iz Clevelanda, dična "Lira" je pod vodstvom Mr. Permeta krasno proizvajala vse točke službe božje. Pred sveto mašo je zapela več Marijinih pesmi, posebno, ono domačo vedno lepo "Za Bogom častimo . . ." in ono "Verni dans se vsi v nebo ozrite . . ." Natlačeno polna cerkev je z začudenjem poslušala to krasno petje. Med sveto mašo so peli latinsko. Kot "ofertorij" smo čuli krasen solo, "Ave Maria".

Tako je bil dopoldanski program končan. Po sveti maši smo se razšli in si poiskali vsak nekaj pokrepčila.

Ob eni uri smo imeli v stari cerkvi prijateljski sestanek vseh romarjev in občni zbor. To je bilo jako pametno urejeno, da se je ta prireditve poskrbela. Samo za drugikrat bi bilo dobro, ko bi se poskrbelo več svetnih govornikov. Pri takih prilikah človek želi več poduka. Takrat je tudi zmožen vso stvar bolj presoditi, ko je daleč od doma.

Rev. Kazimir Zakrajšek je najprej pozdravil navzoče in predstavil domačega gospoda župnika Rev. P. Alojzija O. M. C., ki nas je prišel pozdravit. Izražal je veliko veselje, da smo prišli tudi Slovenci in nas je povabil, da bi si drugikrat raje izbrali kak drugi dan, ne ravno na tako veliko romanje, kajti tako bo

mogoče bolj postreči Slovencem. — Rekel je, da bodo skušali za vsako narodnost posebej odločiti poseben dan, ko bo samo ali največ samo za dotično narodnost vsa pobožnost in bo ta narodnost imela vso božjo pot za se, vse službe božje v svojem jeziku. "Slovenci ste prvi, ki ste do sedaj prišli skupno in organizirano, za to imate prednost, da si lahko izlerte dan, katerega hočete".

In potem se je sklenila resolucija, v kateri so se romarji izjavili, da bode najboljša nedelja za Slovence **prva nedelja po velikem Šmarnu**. — Ta nedelja se bo od sedaj naprej zvala "Slovenski dan v Carey, O."

Nato je voditelj kazal na žalostne razmere med nami in na dolžnost vsakega romarja, da naj prinese domov nekoliko drugega, boljšega duha v svoje okrožje. Pred vsem je povedal, da je treba večje edinstvi med katoliškimi Slovenci, da je potrebna močna kat. socialna organizacija Slovencev proti organiziranemu sovražniku in potrebno moč-

nejše katoliško časopisje.

Nato je govoril Mr. Grdina iz Clevelanda, ki je v navdušenih besedah navduševal navzoče romarje za katoliško organizacijo, katera nam je tako potrebna.

Slikal je pa tudi koliko škode naredi med nami slab nasprotni tisk. Zato je potreba, če hočemo kedar zboljšati naše razmere, pred vsem zboljšati in okrepiti naše katoliško časopisje.

Sklenila se je potem resolucija, v kateri se pozivljajo slovenski katoliški voditelji, naj bi se za drugo leto v obilnem številu tudi oni udeležili tega romanja in naj bi se vršil pri tej priliki še boljše urejeni občni zbor. Posebna resolucija pozivlja katolike posebno h krepkemu delu za katoliške liste. Kakor dela sovražnik s silo pred vsem s svojim časopisjem, tako morajo delati tudi katoliki.

Ko se je še marsikaj lepega čulo, zapeli smo nekaj romarskih narodnih pesmi in se razšli s prepričanjem, da je bila ta prireditev lep do-

godek, na katerega ne bomo tako kmalu pozabili. Stara cerkev je bila natlačena polna.

Ob dveh je bil slovesen blagoslov bolnikov. Pred oltarjem so bili zbrani vsi boniki. Duhovščina je prišla v slovesnem sprevodu v cerkev, kjer so odpeli predpisane psalme in molitve. Takoj na to je bil blagoslov bolnikov in pokladanje relikvij na bolnike.

Ob treh je bila slovesna procesija s kipom čudodelne podobe zunaj na prostem. Štirje duhovniki so nesli na ramah Marijino podobo. Ljudstvo se je razvrstilo v slovesni procesiji za duhovščino, kakor prejšni večer, vsak z gorečo svečo v rokah. Ponovil se je isti prizor, kakor zvečer.

Po procesiji je bil slovesen blagoslov z Najsvetejšim.

In tako se je končala ta lepa božja pot, katera bo ostala vsem udeležencem v neizbrisnem spominu. — Vsi smo se razšli z besedami: "Na svidenje drugo leto!"

P. Krizostom:

Vse misli za teboj hite.

Vse misli za Teboj hite v solzah
čez trte sladke
čez lilij nežnih prah.

Želje Te iščejo v zorenju njiv,
v poletnem solncu —
oko je plamen živ.

Ovenčano Srce v monštranci—kruh
med žarki plava — — —
Prevzet kipi moj duh
in klone glava.

OČE.

H. B.

Cepiče je treba tudi zamazati, da se primejo. Oče, če hočeš, da se bodo tvoji nauki prijeli, moraš včasih tudi malo namazati z brezovim oljem. Moderni vzgojeslovci sicer pravijo, da je to zastareli način vspešnega cepljenja. Amerika je temu načinu posebno nasprotna. O kaki kazni mladoletnih noče veliko slišati, o šibi pa sploh nič. Vzgojiti, ne kaznovati, je njen program glede mladih grešnikov. Otroci in matere to gotovo rade slišijo. Otroci zato, ker jim kazni, zlasti pa brezovo olje, nič kaj ne diši, matere pa zato, ker je za njih mehka crca šiba večje strašilo, kot za otroka. Inozemskim vzgojeslovcem pa ta ameriški vzgojeslovni način nič kaj ne dopade. Pravijo, da otrokom preveč potuše daje. Naj takoj povem, da sem jaz njihovega mnenja. Amerika se mi kar tiče vzgojo otrok, zdi podobna premehki materi, ki svoje male preveč erklja. Toliko pravic in predpravnic nimajo otroci nikjer kot v Ameriki. Preveliko cerkljanje in srčkanje se pri otrocih še ni nikoli kaj prida obneslo.

Če so ameriški otroci kljub temu bolj gentlemani kot dorastejo, kot v našem starem kraju ali drugod, po mojem mnenju tega ni pripisovati brezkazenskemu vzgojnemu načinu in drugim velikim otro-

škim privilegijem, ampak bolj ameriški javni morali v tem oziru. Sodobna družba, v kateri se mladina giblje, z vsemi manirami javnega življenja, ima morda večji vzgojni vpliv, kot vzgoja sama. Amerikane in Anglež sploh, je rojen gentleman. Amerikanizirani tujci so se tekom let nehote navzeli ne kaj tega gentlemanstva, tako da človek lažje občuje z enim takim, ki je zahajal v publične šole, kjer ni blažilnega verskega vpliva, kjer se vzgaja brez šibe in kazni, kakor pa s kakim proletarskim "grinhornom", ki je imel doma in v šoli versko vzgojo in mu je večkrat šiba zapela svojo otožno pesem, spremljevano z jokom. Kakor surovost tega ni pripisovati verski in brezovi ampak javni vzgoji, ki mu jo je dala posurovela družba, tako gentlemanstvo onega ni sad brezverske in brezkazenske vzgoje, temveč gentlemanke družbe, katera ga nehote in nevede obla in oboblja.

Zato gentlemanstvo ameriške mladine ni nikaka reklama za brezkazensko vzgojo. Da, ona je z moralno-pravnega stališča celo pogrešena. Nasprotniki kazni nimajo pravega pojma o njej. Kazen je po nauku sv. Tomaža Akvinskega nekaka obramba postavnega reda. Ker se postavni red sam ne more

braniti, ga mora braniti itisti, ki ima zanj skrbeti. Ako kdo nezavedno krši postavni red, kakor n. pr. norci, se ga spravi v norišnico ali kamor že. Kaznovati tacega bi bilo krivično, ker njegova krivda ni moralna, on za kršenje reda ni odgovoren. Ako je pa kdo vede in hote kršil moralno-pravni red, se ga kaznuje, ker je za svoje protipostavno dejanje odgovoren. Kazen je nekako izravnanje krivde.

Kaker hitro je človek zmožen krivde, mu mora biti tudi kazen za petami. Naši ameriški vzgojeslovci pa, kakor rečeno, o kaznovanju mladoletnih nočejo slišati. Mar pride človek šele s polnoletnostjo k pameti in moralni odgovornosti za svoja dejanja? Tega menda oni sami ne mislijo. Zato so njih mladinska kazensko-pravna načela nedosledna in v očitnem nasprotju z dejanskim stanjem. S tem seveda ne mislim, da bi se mladinske kršitelj pravnege reda moralo staviti v isto vrsto z odraslimi. Vsekako je odgovornost mladoletnega manjša, kot polnoletnega, tem manjša, čem mlajši je. Temu primerna mora biti tudi kazen. Amerika je šla tedaj v tem oziru predaleč, če pravi: vzgoja ne kazni! Ne, ampak: vzgoja in kazni, seveda mlademu grešniku, ki jo je bolj iz lahkomišljenosti kot hu-

dobije čez mejo vdaril, primerna, ali kakor pravi Förster bolj fina, ne surova kazen. Katerega koli grešnika brez vse kazni pustiti bi se reklo, kakor pravi isti Förster, rano zavezati, ne da bi se jo prej izpralo.

Mej tistimi, ki so za kaznovanje tudi mladoletnih so različna mnenja glede načina kaznovanja. Nekateri so odločni oproti šibi in vsaki telesni kazni sploh. Mej temi je tudi Förster. On pravi, da je radikalen, odločni nasprotnik vsake telesne kazni, češ da je kulturno stališče modernega človeka že previsoko in prefino, da bi se moglo na kak pasji način kaj pri njem opraviti. — Telesne kazni ga le še bolj zakrknjejo. Meni se pa zdi, da je Förster tu pozabil na tisto pravilo: Qui bene distinguit bene docet, kdor prav razločuje, pravo zadene. Pri starejših res ni več tako na mestu telesna kazen, če imamo samo dotičnega grešnika pred očmi in če le na to mislimo kako bi ga dvignili do a to mislimo kako bi ga dvignili do človeka vrednega življenja. Če ga drugače ne moremo pobjoshati ga s telesnimi kaznimi tudi ne bomo. A to, poboljšati, ni niti edini, niti glavni namen kazni, najmanj za dotečnega grešnika samega. Zakaj kazen nima samo vzgojnega značaja, drugače bi ja ne bila kazen, ampak ima v prvi vrsti res kazenski značaj, po katerem se imenuje. Ta namen doseže ako krivca pusti delati pokoro za storjeno krivdo, naj mu vzgojno že kaj pomaga ali nič. Če nima zdravilnega značaja za njega, ga ima pa za druge, ki imajo strah, da tudi njih ne zadene. To je res, da kazen navadno ni samo kazen, ampak tudi zdravilo. Nikjer pa ni rečeno, da mora biti vedno zdravilo za tistega, ki je kaznovan, ker v tem slučaja bi morali odpraviti vse smrtno kazni. Tistega, ki enkrat visi, se ne da več vzgajati. In Bog bi moral tudi ukazati, naj snamejo s peklenskih vrat Dantejev napis: Vi, ki vstopite, pustite vse upanje. Zadržuje, da je vzgojnega značaja za druge. To pa je tako časna smrtna kazen, kakor kriminalistika dokazu-

je, kakor kazen večne smrti, kakor vedo povedati zlasti ljudski misijonarji.

Nadalje pa ne gre telesno kazen mladine in odraslih v en koš metati, kakor delajo njeni nasprotniki s Försterjem vred. Dokler živi človek še bolj telesno, živaljsko življenje, kakor je otroci, tudi potem še, ko so že pri pameti, je na mestu tudi kazen, ki se drugače rabi pri živalih. Redke so tako plemenite otroške narave, da bi brez brezovega olja vozile voz življenja vedno po pravih potih. Navadno je treba saj včasih malo namazati, da gre naprej in navzgor, brez posebnega škripanja. To ni samo moje osebno mnenje, temveč vse krščanske vzgojevalne preteklosti. Sv. pismo samo daje očetu šibo v roko in ga opominja: "Kaznuj svojega sina s šibo in boš rešil njegovo dušo smrti". Preg. 24, 14. In na drugem mestu govori: "Kdor ljubi svojega sina, ga pogosto tepe, da ima ob koncu veselje nad njim in da mu ni treba trkati na sosedove duhi". Sir. 30, 1.

Misli li Förster in drugi nasprotniki telesnega kaznovanja, da imajo te besede le časovni vzgojni pomen? Ne, to je vzgojno načelo, ki ima trajno vrednost in veljavo brez ozira na to, kako kulturno stopnjo je človek dosegel. Mero je v telesnem kaznovanju pač treba držati, ker če šiba le prevečkrat poje se otrok njene muzike tako navadi kakor orientalski osel, ki trmasto obstane in se ne gane, kadar mu je preveč. A iztrgati jo vzgojiteljem iz rok zopet ni prav, ampak je le drugostranska vzgojna pretiranost. Kakor povsod, je tudi tukaj treba zlate srede. Pisatelj pl. Oer pravi, da je v neki kmetski hiši na Badenskem videl šibo za podobo sv. Jožefa. To mesto lepo izraža njeno rabo. Sv. Jožef je sicer ni rabil, ni bilo potreba, a s tem je lepo povedano, da če jo oče rabi, naj jo rabi kot vzor glavar družine, kakor je bil sv. Jožef. Lepo navodilo za telesno kaznovanje daje sv. Benedikt v svojem redovnem pravilu, ki

je danes vsaj glede kaznovanja otrok še veljavno: "Plemenitejšee narave naj opat enkrat ali dvakrat posvari, hudobne, trmaste, ošabne in nepokorne, naj pa z udarci kaznuje".

Da je brezovo olje dobro vzgojno sredstvo, če se v primernih porcijah daje, za to imamo toliko dokazov slonečih na lastnih izpovedanjih kaznovanih, da jih vsi protidokazi se spodbijejo. V potrdilo samo dva:

Nekdo pripoveduje o sebi sledeče: Ko sem bil dečko kakih 12—14 let, sem svojim starišem marsikako neljubo "našpilal". Moj dobri oče me je večkrat radi tega v roke vzel. Ker se me ni dosti prijelo, mi je nekega dne resno dejal: Sinko moj, ti veš, da ne primem rad za šibo, toda, če bo šlo to tako naprej, me boš prisilil. Še eno tako in mero bo polna. Čez tri dni je bila mera res polna. Mirno, a resno mi pravi oče: Ker vidim, da brez kazni nočeš ubogati pripiši samemu sebi. Do jutri hočem, da lepo, čedno prepišeš zgodbo o Heliju in njegovih hudobnih sinovih. Drugi dan sem mu res prinesel to zgodbo lepo prepisano, v upanju, da sem za enkrat opravil. Očetova pohvala, da sem jo čedno prepisal, me je še bolj potrdila v tem upanju. Toda na to je začel s slovesnim glasom: Sin moj — pri tem nagovoru sem že vedel koliko ura bije — zdaj mi pa povej življenjski nauk te zgodbe! Jaz sem molčal. Če ga ne veš, nadaljuje, ti ga bom pa jaz povedal: Ako te radi tvojih nerodnosti ne kaznujem, boš prav taka zguba, kot sta bila Helijeva sinova in kazen bo potem zadela mene. Mislim, da si ne želiš ne enega ne drugega. Po tem slovesnem uvodu je pograbil šibo, ki je enako slovesno pela po meni. Zadnjo kitiico so spremljale besede: Jaz upam, da je zadnjikrat, ko si me h temu prisilil. In res je bilo zadnjikrat.

Neki znameniti nemški škof pripoveduje iz svojega življenja to-le: Moj oče, krojač, je bil majhen in droban, a energičen možiček. Po

dreganju in dreganju domačega gosпода župnika me je vendar dal v šolo. Ko sem končal gimnazijo, sem šel v bogoslovje. Za slovo od sveta sem se hotel še enkrat s svojimi prijatelji malo poveseliti. Povabil sem jih skupaj na slaničke in pivo. Jedli smo in zalivali in kvartali in vpili, da je bilo veselje. Hišni gospodar, pek, je bil radoveden kaj delamo pozno v noč. Ko je kruh vsadil, se je tiho priplazil pred našo sobo in skozi ključavnico gledal kaj počnemo. Ker smo latinsko in grško govorili, ter si dajali celo hebrejska imena Alph, Beth, Ghimel i. t. d. je mož mislil, da hočemo hudi-

ča panati. Še bolj je bil potrjen v tej misli, ko se mu je kruh zapregel, češ, da se nam je pa nanje ponesrečilo. Nejevoljen takoj pošlje po mojega očeta, ki je stanoval ne daleč iz mesta. Ta se ni dolgo pomisljal, ogrnil je plaš skril pod njega precejšno leskovko in šel pogledat kaj njegov Francelj počne. Proti jutru je že bilo, naši glasovi niso bili več čisti od kričanje, ko se vrata odpro in jaz zagledam pred seboj svojega očeta, ki se mi je tiho, s solzami v očeh bližal. Kar obstal sem, deloma od strahu, deloma iz spoštovanja. S tresočim glasom je zateval karte. Takoj sem jih po-

tegnil iz mize in mu jih izročil. On je pa potegnil izpod plašča šibo in me 23letnega mladeniča-bogoslovca začel temeljito obdelavati, zakaj svojim starišem tako žalost delam. Jaz sem poljubil šibo in on se je pomirjen vrnil domov ter vesel dejal materi: Hvala Bogu, sin naju še uboga. — Leskovka mu je pomagala ne samo do nove maše, ampak celo do škofovske mitre.

Oče, ali sem rekel preveč, ko sem dejal, da včasih tudi malo namaži, če se drugače ne prime? Jaz menim, da ne. Zato ti le pri starem vzgojnem načinu ostani. Plačilo za greh je kazni, velja tudi tukaj.

Našim tretjerednikom.

H. B.

Še en mesec in bogata Amerika bo pokazala, koliko smisla ima za asiškega vbožca in njegove vzore. Lepo bi bilo, ako bi ona, ki igra zadnja leta v krogu narodov vlogo glavne, če ne edine zastopnice pravice, ob tej priliki pokazala, da je te vloge tudi vredna. Pravice lačni in žejni narodi o tem dvomijo in ne brez vzroka. Pravica in mamoni zem sta slaba prijatelja. V Ameriki ima pa glavno besedo mamoni zem, tako pravijo, zato se ameriške pravice bojimo. Lepo bi bilo pravim, če bi ob priliki tretjeredniškega kongresa v Chicagi od 2.-4. oktobra pred vsem svetom izpričala, da ima pri vsem svojem bogastvu in izobilju, vendar le še višje vzore, še drugega Boga, kakor mamona. Mali, zlasti evropski narodi, ki so zdaj v rokah mogočnih kakor pastork v naročju mačehe, bi z veliko večjim zaupanjem zrl v njo, kot zaščitnico njih pravic.

Lepo bi bilo tudi, če bi tukajšnji tuji narodi ob tej priliki pokazali, da niso prišli sem iskat samo ameriških dolarjev, ampak so prinesli s seboj višje vzore, ki jih upajo s po-

močjo boljšega gmotnega stanja tu prejeti in gotoveje doseči. S tem bi mej svojimi starokrajskimi rojaki razpršili one čudne pojme, ki jih imajo o Amerikancih. Saj vemo vsi, koliko je v očeh starokrajca Amerikanec vreden. Ta je vreden svojih ne vem koliko dolarjev, tako pravijo, druge vrednosti v njih očeh nima. Ne rečem, da to ni glede marsikateroga res, nikakor pa ne velja o vseh. In da ne velja jim morajo tisti, o katerih ne velja in nočejo, da bi veljalo dokazati. Zdaj je čas, da jim dokažejo. Kdor je navdušen za Franciškove vzore in to bo imel zdaj priliko pokazati, tega se brez dvoma ne sme ceniti samo po dolarjih.

Pa še nekaj bi bilo lepo. Ko bi bili mi Slovani na kongresu zastopani s skupnim slovanskim odsekom. Nekaj milijonov nas je tukaj in mej temi gotovo par stotin tretjerednikov, brez ozira na one, ki imajo duha tretjega reda, pa bi ne mogli spraviti skupaj primeroma močnega slovanskega oddelka? Tega ne verjamem. Če ga ne bo in ne bo ga, je tega kriv naš slovanski iz-

virni greh, narodni separatizem, narodna razdvojenost. Skupne tozadevne organizacije nam manjka. — Res to ni vaša krivda, dragi tretjeredniki, ampak naša, voditeljev. A vendar ne nas slovenskih voditeljev. Slovenci smo Benjamin mej tukajšnjimi Slovani. Poljak bi bil moral stvar pravočasno v roke vzeti. Toda zdaj je prepozno. Oni sami, kakor čujemo, bodo precej številno zastopani. Hoteli so tudi, da bi bil pri glavnem zborovanju vsaj en poljski govor. Temu se ni moglo ugoditi, ker bodo vsi glavni govori angleški, pač pa bodo imeli svoj narodni odsek in svoje odsekovne seje, na katerih se bodo po domače ogrevali za Franciškove vzore.

Nas Slovencev je premalo, da bi mogli s tem računati. Vendar bi bilo nas slovenske franciškane, ki smo poklicani voditelji tretjega reda mej svojim narodom, sram, ako bi glede tega prav nič ne storili. V ta namen smo stopili v dogovor s tukajšnjim glavnim kongresnim odborem, naj tudi nam v krogu kongresnega programa odloči mesto, čemur je rade volje ustregel. Dogo-

vorili smo se, da bomo imeli v tukajšni naši cerkvi primerne pobožnosti s slovenskimi govori, v dvorani pod cerkvijo pa bratski sestanek in pomenek. Poročilo z v angleško prestavljenimi govori pride potem v slavnostno izdajo vsega, kar se bo na kongresu govorilo in sklenilo, katere en izvod se bo krasno vezan poslal tudi sv. očetu.

Slovinci-tretjeredniki! Na vas je zdaj, da nas ne pustite na cedilu. Kdor količkaj more, naj pride. Naj zve Amerika in cel katoliški svet, zlasti pa naši bratje in sestre po svetu, da naš narod tukaj ne obstoji iz samih hudičevcev, še ne kleči ves na obeh kolenih pred dolarjem in mu vihti kadilnico, temveč ima še take v svoji sredi, ki jih preveva evangelijski duh, ki je tako lepo izžareval iz sv. Frančiška, vbogega sicer, a stokrat bogatega.

Naj vam zdaj sporočimo, kako daleč so že s pripravami za ta kongres. Oduševljeni po spodbujajočih pismih vseh treh ameriških kardinalov in nad štirideset škofov, organizatorji pridno delajo, da bo kongres res nekaj veličastnega na zunaj in nekaj solidnega na znotraj. Kongres se bo otvoril v nedeljo 2. oktobra s pontifikalno sv. mašo in pridigo v stolnici. V nedeljo popoldne bo splošno zborovanje v hotelu "La Salle". Po pozdravu domačega nadškofa bo imel kratek nagovor apostoljski delegat iz Wash-

ingtona. Nato sledi drugi govori, razprave in debate. V ponedeljek zjutraj je zopet pontifikalna sv. maša v stolnici, potem pa drugo glavno, strokovno zborovanje v imenovanem hotelu. V ponedeljek popoldne bo zborovanje odsekov v istem hotelu. V nedeljo in ponedeljek zvečer narodne pobožnosti po raznih cerkvah. Za Slovence, kakor rečeno, pri nas v cerkvi sv. Štefana. Čas in navodila glede kar, se bo naznanil v prihodnji številki Ave Marije. V torek zjutraj zopet pontifikalna sv. maša s pridigo v stolnici, nato tretje glavno strokovno zborovanje v hotelu "La Salle". Zvečer na dan sv. Frančiška slovesen sklep z govorom.

Vse skupščine tretjega reda morajo biti oficijelno zastopane po svojih delegatih, drugih tretjerednikov naj bi prišlo, kar največ mogoče. Toda vsak udeleženec, razun voditeljev tretjega reda, mora imeti od svojega voditelja potrdilo, da spada v njegovo skupščino, ki je naj prinese s seboj, da bo na podlagi njegovega dobil pri odborovnem tajništvu kongresni znak, s katerim bo imel prost dostop na vse kongresne prireditve. Onj tretjeredniki, ki so sicer v starem kraju udje te ali one skupščine, a se tukaj niso nobeni priklopili, naj dobe to potrdilo od svojih župnikov, ali pa pri članu glavnega odbora Fathru Kazimiru

Zakrajšek.

Za prenočišča in oskrbo delegatov, ter kolikor mogoče tudi udeležencev, sta določena hotela "La Salle" in hotel "Great Northhern" nasproti glavni pošti, katerih lastnika sta trejerednika. Cene so v hotelu "La Salle": Za eno osebo in eno sobo brez kopališča od \$2.50 do \$3.50 dnevno. Za dve osebi v eni sobi, brez kopališča \$3.50 do \$5. Zajterk in kosilo vsak 75c, glavna večerja \$1. Hotel ima zborovavno dvorano s 1200 sedeži, ki jo je lastnik brezplačno prepustil v ta namen. Cene v hotelu "Great Northhern" bodo: Za eno osebo in eno -2.50 do \$3. Za dve osebi v eni sobi \$5 do \$6. Hrana za temu so razmerne cene. Za slučaj, da bi kdo ne dobil prostora v imenovanih hotelih, ali bi ne hotel v hotelu iskati prenočišča in oskrbe, naj pravočasno nam sporoči, bomo mi skušali poskrbeti za to. Na prošnje v zadnjem trenutku se kajpada ne bomo mogli ozirati.

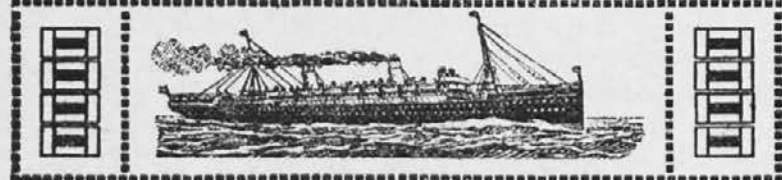
To bi bilo, kar nam je pripravljali odbor zaenkrat naznanil. Kar bo še potrebno se bo pravočasno po naših listih naznanilo. Pred vsem je zdaj treba, da se naši tretjeredniki, ki količkaj morejo, nemudoma odločijo: Jaz pojdem! in nam to naznanijo. Onim naše župnije, menda ni treba še posebej praviti, da bomo vsakemu zamerili, ni in sv. Frančišek, če ga ne bo.

Z MOJIH POTOV V AMERIKO.

Rev. Hugo Bren.

(Dalje.)

Jaz sicer ne vem, kako življenje je pred vojno vladalo po pariških ulicah, a menim, da dosti bolj živahno ni moglo biti. Človek bi mislil, da je srce Francije, ki je v vojski izgubilo toliko krvi, vidno bolj mrtvo, a valujoče reke ljudstva kažejo, da temu ni tako. Tudi narodne rane, vsekane po vojski, ali kakor si bodi, se hitro celijo. Kajpada se njih brazgotine še dolgo poznajo.—Te kažejo tudi pariške ulice. V izložbah se vidi vse, kar le more človeku srce poželeti, a številke naznanjajoče ceno, so mnogo višje kot pred vojno. Meni, ki sem imel pred očmi še jugoslovanske krone, se mi je na prvi pogled vse ceno zdelo. Ko sem pa pomislil, v katerem kolenu sta si francozki frank in jugoslovanska krona v sorodu, sem pa videl, da bi moral v Parizu za to ali ono približno toliko kron dati, kot v Jugoslaviji. Koliko je pa drugih brazgotin, ki spominjajo še na globlje rane. Tako ima nazadnje nemški modroslovec Kant res prav, ko pravi, da ste dve vojujoči se državi podobni dvema pijancema, ki se v trgovini za porcelan stepeta in pridno eden v drugega posodo mečeta. Po končanem metežu sta oba krvava in oba morata razbito posodo plačati.

Če človek po več ur brodi po velemestnih ulicah, koder se vsako dnevno uro vale sem in tje množice ljudstva, avtomobili z vsemi mogočimi glasovi opominjajo k pozoru in umiku, poulična železnica drdra in zvoní, postane ubit in si začeli tihega koticika, da se mu malo živci umire. Tudi jaz, ki dotlej še nisem bil vaju velikomestnega pouličnega življenja in drvenja, sem ga bil dopoldne sit. Popoldne sva jo s

tovarišem mahnila bolj v samoto, kolikor je v velemestih o samoti sploh mogoče govoriti. Kakega tihega gozda, kjer lahen veter nagiba smereko k smeriki, da skoraj slišiš kaj kramljajo mej seboj, tam zastonj iščeš. Vendar imajo pa tudi velemesta kraje, ki bi se sicer našemu gorskemu očancu zdeli semenj, a so v primeri s pouličnim življenjem blagodejna tihota.

Eden takih krajev je, kakor po vseh mestih, tudi v Parizu, pokopališče. Zato sva s tovarišem nekega popoldneva napravila načrt, da gredva v mrtvi Pariz, na Pere-Lachaise. Tudi mrtvi Pariz je velemesto, na Francozskem res prav podobno mestu. Misli si velemesto z morjem hiš in palač, potem si pa predstavljal njegov posnetek v malem, kakor se jih vidi po muzejih, ali pa kakor imajo otroci za igračo razne posnetke, železnico, avtomobil itd. pa imaš pred seboj podobo mrtvega Pariza. Najnavadnejši nagrobni spomeniki so male hišice, tako podobne ena drugi, kakor kompanijske hiše v industrijskih mestih. Radi umetniškega užitka se na pariško pokopališče, če iz vzamemo redke izjeme, pač ne spleča hoditi. V tem oziru so italijanska nekaj čisto drugega. Vendar imajo tudi te hišice svoj pomen, če že drugega ne, tega, ker nam po njih mrtvi velikaši govorijo: Prijatelj ali si videl v mestu tisto krasno palačo, sredi bajnega vrta? To je bil nekaj moj dom. Zdaj sem pa postal bajtar.

Če človek hodi po teh prostranih pokopaliških ulicah in gleda te hišice, iz katerih se ne ozira nobeno radovedno oko za njim, ne čuje noben glas, pač, prošče jokajoči glas: — Usmilite se me saj vi moji prijate-

lji ker roka Gospodova me je zadela, se mu zdi, da vsaj tukaj res vlada enakost, kakor je pisano na pokopališkem zidu. Toda ne, tudi tukaj ne. Pojdiva dalje, pa bova prišla v oddelek za vboge. Tu ni več hišic, le skromen spominek, da, na premnogih grobovih niti tega ne. — Samo zemlja, drugače mrzla in trdosrčna mačeha, jim vsako pomlad okraši grob z zelenim vencem, da takomalo popravi trdosrčnost, ki jo je svojim bednim sinovom v življenju izkazovala. Tako laže tudi pokopališče. Da pokopališče je eden največjih lažnivcev. Hodi od groba do groba, od bogatega do revnega, vse počiva v miru, vse sladko spi. O da bi! Vsem sem voščil večni mir. A vem, da je to tudi fraza, da si je saj meni in tolikim drugim prišla iz srca. Kdor opazuje življenje pariških ulic in sprehajališč, da ne omenjam drugih krajev slabega spomina, ki jih zlasti v Parizu, tej evropski sodomi, ne manjka, bo iz mnogih obrazov brez očal mogel brati lahkotnost. Res, da mnogo teh, ki so v polnih požirkih pili iz mlakuž ob življenja cesti, pozneje sledi zgubljenemu sinu nazaj v očetovo hišo, a koliko je taci, ki nimajo več potrebne volje ne milosti, zato ostanejo do konca dni mej svinjami in se od njih umazanij korit presele—naravnost v večnost. Teh spanje pač ne more biti mirno in sladko, ker niso zaspali v Gospodu. Mej velikimi in srečnimi tega sveta, in teh si je veliko ravno radi tega izbralo Pariz za svoje bivališče, ker nudi vsestransko podobno življenje, je največ taci. Ne besa na svetu so eden največjih sovražnikov nebes nad zvezdami. Za-

to se obiskovavcu pariškega pokopališča, ki je miru željan prišel mej mrtve, nekako mudj iz oddelka s hišicami v oddelek brez hišic. Tam počivajo večinoma taki, ki jim je življenje rodilo in nastlalo na pot malo cvetja, a veliko trnja, zato so tem željneje koperneli po vedno zelenih in cvetočih večnih livadah, ter si s primernim življenjem utirali pot do njih. Njih grobovi, četudj samo z zelenim vencem, ki ga je spletla narava, okrašeni, vejejo mir, sicer pred vsem dušni mir, ki pa tudi živcem dobro de. Saj eden glavnih vzrokov moderne svetovne bolezni nervoznosti je razoranost duše modernega človeka, tedaj tudi dušna ubranost eno najboljših zdravil proti njej.

Drugega popoldne sva šla s tovarišem pomirjati živce na Montmartre, kjer kraljuje mogočna bazilika presv. Srca Jezusovega, v kateri je vse dni v letu Najsvetejše izpostavljeno. Sicer derejo sem gori vsaki dan tisoči, deloma radi razgleda, deloma da počaste evharističnega Kralja, vendar se človek tu prijetno oddahne. Stotine, ki prihajajo s težkim srcem, polnim skrbi in stiskanim od britkosti, za katere spodaj v mestnem hrušču in trušču niso našli tolažnika in svetovavca, se jih z lažjim srcem zopet vrača v nižavo, potem ko so tu v zijajočo rano presv. Jezusovega Srca odložili svoje gorje in čuli iz njegovih ust tajinstveni glas: Prijatelj potrpi, saj se meni na zemeljskih potih ni boljše, pač pa slabše godilo, kakor ti priča ta globoka rana in ta trnjev venec. Ko človek gleda te potrte duše s kolikim zaupanjem zro v ev-

harističnega Kralja, ki tu dan za dnem od jutra do večera deli avdi-jence, sam nehote začuti potrebo razbremeniti svoje stiskano srce ob tem prijateljskem Srcu.

Montmartre je po vojski postala imenitna francozka, posebno pariška božja pot, ker so Francozi svojo čudežno zmago, kakorjo sami imenujejo, nad Nemci ob Marni, izvojevali pod zastavo presv. Srca Jezusovega. Zato jim je postala ta zastava po vojski bojna zastava verskega preporoda. Če ostanejo zvesti tej zastavi in svoji obljubi iz časa sile, potem se jim obeta prava svoboda, enakost in bratstvo. Srce Jezusovo je simbol, znamenje in vir tiste vseobsežne ljubezni, ki edina more premostiti globoke prepade, ki zijajo mej narodom in narodom, plemenom in plemenom, stanom in stanom. Vsak, ki jih je doslej na drugi podlagi skušal premostiti se je trudil zastonj, če jih ni celo poglobil. Če bi bili padarji v krvi okopanega civiliziranega človeštva predno so se v bližnjem Versaillesju vsedli k mirovni konferenci, semkaj poromali in tukaj malo premislili tisto skrivnost litanij presv. Srca: Naš mir in naša sprava, bi bili pač kaj boljšega sklenili. Toda na kaj tacega pri diplomatičnih listjakih Macchiavellijeve šole ni bilo misliti, tem manj, ker namestnika Kralja miru niso hoteli v svojo sredo. Zato so iz toliko človeške krvi skuhali le — godljo.

Po mestnih parkih je ta čas sicer že jesen prežala na zelenje, a je bilo pri popoldanskem solncu še dokaj živahno in prijetno v njih. V parku za slavolokom zmagoslavja,

sva bila s tovarišem priče ljubkega prizora, ki je vsaj mene za trenutek prestavil doli v divno Umbrijo, sveto deželo našega reda. Tam na eni klopi je sedela boljše oblečena starejša žena, morda kaka stara devica. Okrog nje je frfotal cel oblak vrabcev, teh tičjih komunistov in koritarjev. Kolikor jih ji je šlo na rameni so tam posedli, drugi so nestrpno čakali, da dobe prostor. — Na ramenih je bila namreč zadnja, najbližja postaja do roke, v katerih je žena imela provijant za njih vedno lačne želodčke. Kar iz rok so ji jemali zrna in drobtine ter veselo odletavali, da se či preje zopet vrnejo na prežo. Potem se pa nekateri še muzajo, če pride govor na slične prizore iz življenja sv. Frančiška Asiškega, o katerih nam pripovedujejo njegove legende, kakor da bi bilo vse to le izmišljeno. Kaj tacega ni le po čudežu mogoče, s katerimi Bog že v življenju potrjuje svetost svojih izvoljenih, ampak se da veliko celo naravno razložiti. Tudi žival, ko se človeka navadi in vedno le kaj dobrega od njega dobi, postane sčasoma zaupna do njega. Kako tak idiličen prizor sredi velemezta, kjer človek brezbrizno hodi mimo človeka, ali ga morda kot tujca celo zaničljivo pogleduje, blažilno vpliva! Komur je znano življenje asiškega vbošca, ki so mu bile vse živali bratci in sestrice, mu nehote duh poroma doli ob Rivo torto, kjer se je ves srečen tako po domače pogovarjal z njimi, zaželi si njegovih jasnih dni, daleč proč od mestnega hrušča, sredi samotne božje narave, sam s svojim Bogom.

Iz katoliškega in nekakoliškega sveta.

RIMSKE NOVICE.

Pariz in Vatikan sta si 6. avgusta podala roki. Ta dan je papeški nuncij nadškof Bonaventura Cerretti izročil predsedniku republike Millerandu svoje poverljive listine in označil ta trenutek kot zgodovinski dogodek izrednega pomena. Predsednik mu je v laskavih besedah odvrnil, kako ga veseli, da je zopet prišlo do prijateljskih odnosov.

Sveta dežela dobiva po vojski vedno bolj značaj judovske države, ki jim jo je Anglija že mej vojsko obljubila. Papež s strahom zasleduje judovske težnje: kristjane, zlasti katoličane, kolikor mogoče spodriniti. Toplo priporoča zvezi narodov, ki ima končno rešiti vprašanje Palestine, naj bo na straži za katoliške in sploh krščanske pravice.

Papež za Rusijo. — Papež je izdal na svojega državnega tajnika pismo, v katerem mu naroča, naj nemudoma ukrene vse potrebno za pomoč stradajoči Ruski. V istem pismu apelira na človekoljubnost vseh držav, da ga pri tej akciji podpirajo in skupno priskočijo na pomoč nesrečnemu narodu. Mej drugim pravi: To ljudstvo je od nas ločeno po steni, ki so jo že pred stoletji postavili mej nas in nje, vendar nam je radi svoje nesreče pri srcu.

AMERIŠKE NOVICE.

Umrl je brooklynski škof Rt. Rev. Ch. Edward Donnell v 67. letu starosti. Bil je rojen njujorčan. Brooklynski škof je bil od leta 1892.

Umorjenega so našli katoliškega župnika iz Colma, Cal., Fathra Heslina. Postal je žrtev banditske roke. Dne 2. avg. je prišel nekdo z avto ponj, da ga popelje na previdenje. Nič hudega sluteč je vzel Najsvetejše in šel. Ni ga bilo več nazaj. Čez nekaj dni dobi njegov nadškof pismo, v katerem bandit zahteva 6500 dolarjev od njega, če hoče svojega duhovnika živeti nazaj. A v drugem pismu je poskočil z odkupno ceno na \$15.000. Nadškof grožnje ni resno vzel. Žalibog, da je bila le pre-resna. Ker zahtevane vsote ni bilo, je bandit duhovnika ustrelil v glavo in srce, ter ga v pesek zakopal. Kakor je videti so morilec že na sledu. Če ni kakor vse kaže dotični, ki je prišel po-

liciji naznanit, da ga je našel, sam kaj v zvezi z umorom. Pridržali so ga na varnem. Ko se zadeva pojasni bomo poročali.

Še en umor duhovnika. — Father Coyle, katoliški župnik sv. Pavla v Birmingham, Ala., je padel od krogle methodistskega duhovnika Stephenson. — Vzrok je bil ta, ker je župnik Coyle poročil Stephensovo hčerko z nekim katoliškim mladeničem. To je nevestinega očeta tako razkačilo, da je šel na Rev. Coylea ter ga najprej po pasje ozmerjal. Ker je ta proti žalitvi protestiral, je oni potegnil revolver in ga na porču ustrelil. Prihitela sestra ga je našla na tleh v krvi, smrtno zadetega. Morivec se je sam javil oblasti.

Nadškof aretiran. — Grški kralj je imenoval za razkolne Grke v Ameriki posebnega nadškofa, ki bi imel svoj sedež v Chicagi. Te dni je prišel sem, da zasede svoje mesto v tukajšnji grški župniji na Michigan ave. Točasn župnik cerkve pa s tem ni bil zadovoljen. Vzel je sodnijsko injunkcijo, da ga pusti kot motivca župnije aretirati, kar se je tudi zgodilo. Po svečanem sprejemu na kolodvoru, kamor ga je šlo čakati kakih dve sto tukajšnjih Grkov s svojim generalnim konzulom na čelu, je pristopil detektiv in mu napovedal aretacijo.

Evharistični shod se je vršil 11. in 12. t. m. v St. Francisu, pod predsedstvom novega clevelandskega škofa Schrembsa. Udeležba je bila tako velika, kot ne zlepa doslej. Zlasti duhovnikov, ki imajo posebno evharistično zvezo, je bilo veliko, kar je zelo razveseljivo znamenje, ker bodo gotovo tudi ovce tem raje šle za svojimi pastirji, čem lepši zgled jim bodo dajali.

Iz Jugoslavije. — Kulturnobojni rog je malo potihnil, oziroma politični trobentači so ga preglasili. Vlada je na vse strani mazala, da je spravila prav po balkansko nazadnjaško ustavo skozi. — Mislila je, da bo potem Jugoslavija na kenju. Navadno je res ustava podlaga vredenega državnega življenja. Ko to dobi in jo narod oziroma narodi sprejmejo, pravijo njene starejše sestre: Iz tega otroka bo še nekaj. Njen ugled zraste, njena valuta se dvigne. Ob proglasitvi jugoslovanske ustave se je pa vse s prešernovo: Nezakonsko mater-

jo spraševalo: Kaj je pa tebe treba bit? Vrednost jugoslovanske krone, je po tej vsiljeni ustavi začela hitro padati. Če bo šlo tako naprej, oziroma nazaj, se bo svet kmalu tako norčeval iz nje, kakor iz nemško-avstrijskih, s katerimi baje v Svici hotelske sobe prevlečujejo. K nam je nekdo prinesel 15.000 dinarjev oz. 60.000 K., da bi mu jih zmenjali v dolarje, pa jih nobena čičaška banka noče. Jugoslovanskega konzula v New Yorku so aretirali, kar je za eno državo skrajno sramotno. Seve tisti, ki bi "klerikalizem" oz. Cerkev za vsako ceno radi videli pod razvalinami, magari pod državnimi, še zdaj po župniških stikajo za grobokopi države, čeravno nihče ni take glorie gnal, ko je prestolonaslednik srečno ušel bombi, kot "klerikalci" s svojimi škofi na čelu. Kajpa da jim kulturnobojna vlada in njeni hlapci ne verjamejo, da jim je veselje prišlo iz srca. No pa če bo tako varen pred drugimi kakor pred "klerikalci", bo lahko sam, brez adjutanta, z bezgovko okrog hodil. Kot kristjan mora vedeti, saj zgodovina zadosti glasno govori, da so bili dobri kristjani še njih krvi nikdar sitim Neronom in Dioklecijanom pokorni in so bili varni pred njimi. Zato mu tega ni treba s kakimi suženjskimi izrazi zagotavljati. Če pa nočemo in ne smemo biti kakih suženjskih hlapci njegove kulturnobojne vlade, pa zopet kot kristjan ne more nam zameriti, ampak vladi, ki mu s svojim protiverskim divljanjem kljub njenemu oduševljenemu kričanju in petoliztvu prestol spodkopava.

* * *

Pomnik padlim vernikom, ki so bili ubiti na Veliki petek 1918 v cerkvi sv. Gervazija v Parizu, ko so Nemci z velikanskim topom obstreljevali glavno francosko mesto, ima biti dograjen v bližnji bodočnosti. Temelni kamen za rečeni pomnik 90 usmrčenim Francozom je bil položen na binkoštno nedeljo ob navzočnosti velike množice pariških meščanov.

* * *

Nova krščanska ljudska stranka. — Nemčiji, Italiji in drugim evropskim dežlam, kjer se katoliško ljudstvo zbira pod praporom mogočnih krščanskih ljudskih strank, se hoče sedaj pridružiti tudi Španija. — Tam snujejo sedaj ljudsko stranko po vzoru nemškega Centra in italijanske Popolare. Stranka ima v Španiji vse pogoje za razvoj in ni dvoma, da bo kmalu zavzela v državi eno prvih mest.

Telephone: Canal 1614

VSTANOVLJENO 1888.

A. M. KAPSA

Slovincem priporočam svojo trgovino z železnino.

Pošteno blago —
zmerne cene.

2000-2004 Blue Island Ave., Cor. 20th St.
Chicago, Ill

Pridite in prepričajte se!

ZA NOTARSKA DELA

kakor prošnje za dobiti svoje sorodnike v Ameriko, razne kupne pogodbe, pooblastila, zaprisežene izjave in druge enake listine, se obrnite vedno na svoja rojaka in boste NAJBOLJE postreženi.

Tudi preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnijah in dajeva vsakovrstne navodila. Cene za delo nizke, informacije zastoj!

Pisma naslavlajte:

J. JERICH & M. ZELEZNIKAR

(SLOVENSKA NOTARJA)

v uradu "Edinost"

1849 West 23rd Street, Chicago, Ill.

SEIZ BROTHERS

Priporočam vsem slovenskim duhovnikom svojo veliko izbirko nabožnih knjig v vseh jezikih, vseh cerkvenih potrebščin, kipov, podob, svetinjic i t. d.

Priporočam se tudi vsem slovenskim društvom pri nakupu zastav in društvenih znakov.

21 Barkley Street, New York.

Telefon: 5985 Barkley.

Katoliški Slovenci zave-
vedajte se svoje dol-
žnosti in podpi-
rajte!

"KATOL. ČASOPISJE."

ZA VSE LJUDI IN ZA VSE SLUČAJE.

Gotovo je, da imam največje prodajalne in najbolj založene z raznim blagom za slovenske gospodinje in gospodarje, pa tudi za žene in neveste, ker imam fino pohištvo in druge potrebne reči.

PRVE SO GOSPODINJE, katere dobijo pri meni najboljše peči, preproge, linoleum, posodo, vozičke, zibe, blazine, omare in drugo.

GOSPODARJI VEDO, da imam raznih barv, železja, ključavnic, cevi za plin, stekla, korita in drugo vedno v zalogi.

NOČ IN DAN pa imam otvorjen pogrebni zavod z "AMBULANCAMI". — Trije ambulančni in bolniški avtomobili so vedno na razpolago, za vsaki čas, za vsako nezgodo ali bolezen.

Največji pogrebni zavod, v katerem izvršujemo vsa dela v vso zadovoljnost naroda.

Oba telefona noč in dan:

Bell: Rosedale 1884.

O. S. Princeton 1381.

Anton Grdina, Trgovec in pogrebnik
1053 E. 62nd St., Cleveland, O.

S slabim želodcem ni vspeha!

Dr. Orison Swett Marden, sloveči pisatelj pripoveduje: "Možgani do-
be veliko kredita, ki bi ga pravzaprav moral dobiti želodec. In prav ima.
Na tisoče ljudi je na svetu, ki se imajo zahvaliti za svoj uspeh v življen-
ju predvsem dobri prebavi. Kdor ima slab želodec in trpi bolečine, ne
more imeti nikdar popolnega uspeha. Najbolj zanesljivo zdravilo za slab
želodec je:

Zlata kolajna

San Francisco
1915

Veliko darilo

Panama 1915

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

Pripravljeno je samo iz grenkih rastlin,
korenin in lubja znane zdravilne vrednosti in
naravnega rdečega vina. Izčisti želodec, odpra-
vi vse snovi iz notranjosti, pospešuje prebavo,
vrne slast, ojači živce in celo telo. Za ža-
rtje, slabo prebavo, glavobol, omotico, nervoz-
nost, pomanjkanje energije, splošno omemog-
lost, i. t. d.

Trinerjeva Angelika Grenka Tonika

je splošno odvajalno in zelo okusno sredstvo proti slabostim telesnega vstroja,

TRINERJEV LINIMENT

je izvrstno zdravilo, zelo močno, toraj uporabno za zunanja zdravila.
Oprostilo te bo revmatizma in trganja. Ako so tvoji udje otrpli, ali imaš
bolečine v hrbtu, ali si kak ud pretegnil ali zvil, za otekline itd., ako si s
njim namažeš utrujene mišice ali noge potem, ko si se skopal, boš raču-
den čutil blagodejen vpliv.

TRINERJEV ANTIPUTRIN je najboljši čistilec za zunanjo upo-
rabo: Grgranje, izpiranje ust, čiščenje ran, odprtini i. t. d.

V vseh lekarnah.

JOSEPH TRINER COMPANY

1333-1343 S. Ashland Ave, Chicago Ill